

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

Центральноукраїнський державний університет імені Володимира Винниченка

Факультет освітніх наук та мистецтв
Кафедра мистецтв

«ЗАТВЕРДЖУЮ»
Завідувач кафедри

«_____» _____ 20__ року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ОПП 03 ЖИВОПИС

Рівень вищої освіти:

перший (бакалаврський)

Галузь знань:

02 Культура та мистецтво

Спеціальність: 023. Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація

Освітня програма ОПП Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація

Форма навчання

денна

2025 – 2026 навчальний рік

Робоча програма навчальної дисципліни «ЖИВОПИС»
розроблена на основі освітньо-професійної програми Образотворче мистецтво,
декоративне мистецтво, реставрація
навчального плану підготовки здобувачів вищої освіти освітнього ступеня
першого (бакалаврського) за спеціальністю 023. Образотворче мистецтво,
декоративне мистецтво, реставрація

Розробники викладач Гусєва Любов Григорівна

Робочу програму обговорено та схвалено на засіданні кафедри
мистецької освіти

Протокол від «26» серпня 2025 року № 1

Завідувач кафедри

Тетяна Миколаївна Стрітьєвич

(підпис)

(прізвище та ініціали)

Робоча програма навчальної дисципліни «ЖИВОПИС» для студентів
спеціальності 023. Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація
за першим бакалаврським рівнем вищої освіти. – ЦДУ імені В. Винниченка, 2025.
– 13 с.

Ó Гусєва Л.Г., 2025 рік
Ó ЦДУ імені В. Винниченка,
2025 рік

1. ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

1.1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, рівень вищої освіти	Характеристика навчальної дисципліни
		денна форма навчання
Кількість кредитів – 8	Галузь знань 023. Культура та мистецтво	Нормативна
Загальна кількість годин – 240	Спеціальність: 023. Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація	Рік підготовки
		2-й
		Семестр
		3-й, 4-й
		Лекції
Тижневих годин для денної форми навчання: 3-й семестр: аудиторних – 4 самостійної роботи студента – 4 4-й семестр: аудиторних – 3 самостійної роботи студента – 4	Освітня програма: Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація	2 год.
	Рівень вищої освіти: Перший (бакалаврський)	Лабораторні
		118 год.
		Самостійна робота
		120 год.
		Вид контролю:
		3-й та 4-й семестр - екзамен

1.2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета викладання дисципліни - дати комплекс знань, умінь та навичок з живопису

Завдання вивчення дисципліни:

- вивчення закономірностей природи;
- усвідомлення принципів та методів реалістичного зображення об'ємної форми засобами живопису;
- опанування уміннями та навичками живописного зображення, різними прийомами та техніками живопису;
- оволодіння етапами виконання живописного зображення засобами гуаші та олійного живопису;
- підвищення культури сприйняття студентів та формування високих естетичних потреб;

- розвиток творчих здібностей на основі пізнання різних рівнів художнього образу;
- розвиток цілісного колористичного сприйняття;

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен

знати: матеріали, техніки та прийоми олійного живопису та живопису в техніці гуаші; принципи та методи реалістичного живописного зображення; методiku виконання живописного твору; закономірності повітряної перспективи, особливості колірної гами.

вміти: відображати дійсність засобами реалістичного живопису; використовувати прийоми та техніки олійного живопису та живопису в техніці гуаші, використовувати закономірності повітряної перспективи для передачі простору та середовища.

У результаті вивчення навчальної дисципліни у студента мають бути сформовані такі **компетентності**:

- Здатність здійснювати творчу діяльність на базі професійних знань та навичок, демонструвати розвинену творчу уяву, використовувати власну образно-асоціативну, стилістичну та пластичну мову художнього твору; формулювати цілі особистісного і професійного розвитку та умови їх досягнення, враховуючи тенденції розвитку галузі професійної діяльності, етапів професійного зростання та індивідуально-особистісних особливостей.
- Здатність демонструвати достатньо високий рівень творчої майстерності, розуміти основні шляхи інтерпретації художнього-пластичного образу у мистецтвознавчій, творчій та дослідницькій діяльності; інтерпретувати смисли та засоби їх втілення у мистецькому творі.
- Здатність інтегрувати професійні знання та навички і використовувати їх у процесі створення художнього твору, володіти різними техніками та технологіями роботи у відповідних матеріалах, впроваджувати сучасні способи відтворення, використовувати виразну мову образотворчого мистецтва в процесі власної професійної діяльності.
- Здатність сприймати новітні концепції в галузі образотворчого мистецтва, поєднувати інновації з усталеними вітчизняними та світовими традиціями. Здатність відтворювати традиційні та синтезувати сучасні технології в творах образотворчого мистецтва, декоративного мистецтва та реставрації.
- Розуміння закономірності творчого процесу: перебігу та етапів виявлення і втілення художнього образу за допомогою образотворчих засобів; розуміння особливостей художнього сприйняття: цілісного бачення, асоціативного, образного сприйняття; визначення етапів та послідовності реалізації художнього образу в мистецькому творі. Здатність до творчої уяви й образного мислення, художньої спостережливості, зорової пам'яті, виховання широкої художньо-естетичної культури і художнього смаку.
- Досконале володіння дисциплінами образотворчого циклу та здатність спрямовувати ці теоретичні знання та практичні навички на виконання роботи в матеріалі. Усвідомлення основних художніх особливостей зображально-виразних засобів та їх можливості у виявленні образу.

Очікувані (програмні) результати навчання:

- Знання матеріалів та технік образотворчого мистецтва; виражальних і виразних засобів, професійної термінології, етапів та методики виконання зображення.
- Усвідомлення теоретичних основ образотворчої грамоти для застосовування комплексного художнього підходу у створенні цілісного образу.
- Здатність аргументувати вибір матеріалів та техніки, зображальних засобів, різних мистецьких технік для вирішення практичного завдання, продемонструвати знання та розуміння зображальних і виражальних можливостей різних художніх матеріалів, що застосовуються у рисунку.
- Здатність здійснювати пошук, аналіз та оброблення інформації з різних джерел.
- Здатність застосовувати різноманітні мистецькі техніки, вміти намалювати натюрморт, пейзаж, голову, пів фігуру, фігуру людини в різних матеріалах.
- Вміння використовувати власну образно-асоціативну, стилістичну та пластичну мову, інтегрувати смисли та засоби їх втілення у мистецькому творі, відтворювати традиційні та синтезувати сучасні технології образотворчого мистецтва та реставрації творів мистецтва.
- Уміння виконувати зображення з натури, по пам'яті, за уявою образотворчими засобами; працювати співвідношеннями; цілісно бачити, виділяючи головне виразними прийомами; виявляти за допомогою тону форму, об'єм, матеріал, світло і простір; володіти сформованими в процесі вправ професійними навичками зображення.
- Вміння визначати й оцінювати образотворчу діяльність у системі часово-зорових мистецтв, володіти образотворчою грамотою, фаховою термінологією, теорією і методикою образотворчого мистецтва, вміти аналізувати художні твори за різними критеріями.
- Вміння визначати форму художнього твору, матеріали та техніки виконання у відповідності до теми та ідеї художнього задуму, знаходити технологічне рішення, яке максимально відповідає задуму, оцінювати отримані результати та аргументувати творче рішення роботи в матеріалі, враховувати і використовувати при виконанні художнього твору властивості матеріалів, закони їх взаємозв'язку.
- Здатність використовувати відповідну термінологію, обговорювати факти та інтерпретації зрозумілою й чіткою мовою, застосувати це в презентаціях, есе та дипломній роботі
- Здатність використовувати власну творчу діяльність як засіб активного художньо-естетичного впливу на глядача, залучати глядача до творчого процесу та спілкування, обговорення проблем мистецького спрямування, дотримуватися у своїй діяльності сучасних принципів толерантності, діалогу і співробітництва.
- Здатність відповідально ставитися до виконуваної роботи, самостійно приймати рішення, досягати поставленої мети з дотриманням вимог професійної етики.
- Здатність свідомо ставитися до пізнавальної діяльності, до самонавчання та продовження професійного розвитку як умови розвитку творчої особистості та професійного зросту.
- Готовність розуміти кінцеву мету власного навчання, його етапи, цілі і завдання кожного окремого завдання з живопису.

2. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Розділ 6. Прийоми роботи в техніці гуаші

Тема 1. Особливості техніки та прийомів роботи гуашшю. Прийоми роботи олійними фарбами. Передача великих тональних і колірних співвідношень. Простий натюрморт з побутових предметів на нейтральному тлі

Тема 2. Простий натюрморт з побутових предметів на колірному тлі

Тема 3. Натюрморт з побутових предметів на нюансній колірній співвідношенні

Тема 4. Натюрморт з побутових предметів на контрастній співвідношенні

Тема 5. Натюрморт з гіпсовим орнаментом при холодному освітленні

Розділ 7. Основні прийоми техніки олійного живопису

Тема 1. Простий натюрморт на нейтральному тлі. Передача великих тональних і колірних співвідношень

Розділ 8. Натюрморт в техніці олійного живопису

Тема 1. Простий натюрморт на колірному тлі

Тема 2. Натюрморт з темних предметів на світлому колірному тлі

Тема 3. Натюрморт зі світлих предметів на темному колірному тлі

3. Структура навчальної дисципліни

Тема		Лекц.	Лаб.	сам.
Розділ 6. Прийоми роботи в техніці гуаші				
Тема 1	Особливості техніки та прийомів роботи гуашшю. Прийоми роботи олійними фарбами. Передача великих тональних і колірних співвідношень. Простий натюрморт з побутових предметів на нейтральному тлі	2	10	
	Аналогічна аудиторній постановка натюрмарту			12
Тема 2	Простий натюрморт з побутових предметів на колірному тлі		10	
	Аналогічна аудиторній постановка. Простий натюрморт з побутових предметів на колірному тлі			12
Тема 3	Натюрморт з побутових предметів на нюансній колірній співвідношенні		16	
	Аналогічна аудиторній постановка. Натюрморт з побутових предметів на нюансній колірній співвідношенні			12
Тема 4	Натюрморт з побутових предметів на контрастній співвідношенні		16	
	Аналогічна аудиторній постановка. Натюрморт з побутових предметів на контрастній співвідношенні			12
Тема 5	Натюрморт з гіпсовим орнаментом при холодному освітленні		18	
	Аналогічна аудиторній постановка. Натюрморт з гіпсовим орнаментом при теплому освітленні			15

	всього	2	70	63
Розділ 7. Основні прийоми техніки олійного живопису				
Тема 1	Простий натюрморт на нейтральному тлі. Передача великих тональних і колірних співвідношень. Вправи		8	
	Простий натюрморт на нейтральному тлі. Передача великих тональних і колірних співвідношень. Вправи			14
Розділ 8. Натюрморт в техніці олійного живопису				
Тема 1	Простий натюрморт на колірному тлі		12	
	Аналогічна аудиторній постановка. Простий натюрморт на колірному тлі			14
Тема 2	Натюрморт з темних предметів на світлому колірному тлі		14	
	Аналогічна аудиторній постановка. Натюрморт з темних предметів на світлому колірному тлі			14
Тема 3	Натюрморт зі світлих предметів на темному колірному тлі		14	
	Аналогічна аудиторній постановка. Натюрморт зі світлих предметів на темному колірному тлі			15
	Всього		48	57

4. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

4.1. Теми лекційних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Особливості техніки та прийомів роботи гуашшю. Прийоми роботи олійними фарбами. Передача великих тональних і колірних співвідношень.	2

4.3. Теми лабораторних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Простий натюрморт з побутових предметів на нейтральному тлі	10
2	Простий натюрморт з побутових предметів на колірному тлі	10
3	Натюрморт з побутових предметів на нюансній колірній співвідношенні	16
4	Натюрморт з побутових предметів на контрастній співвідношенні	16
5	Натюрморт з гіпсовим орнаментом при холодному освітленні	18
6	Простий натюрморт на нейтральному тлі. Передача великих тональних і колірних співвідношень. Вправи	8
7	Простий натюрморт на колірному тлі	12
8	Натюрморт з темних предметів на світлому колірному тлі	14
9	Натюрморт зі світлих предметів на темному колірному тлі	14
	Разом	118

4.4. Завдання для самостійної роботи

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Аналогічна аудиторній постановка натюрморту	12
2	Аналогічна аудиторній постановка. Простий натюрморт з побутових предметів на колірному тлі	12
3	Аналогічна аудиторній постановка. Натюрморт з побутових предметів на нюансній колірній співвідношенні	12
4	Аналогічна аудиторній постановка. Натюрморт з побутових предметів на контрастній співвідношенні	12
5	Аналогічна аудиторній постановка. Натюрморт з гіпсовим орнаментом при теплому освітленні	15
6	Простий натюрморт на нейтральному тлі. Передача великих тональних і колірних співвідношень. Вправи	14
7	Аналогічна аудиторній постановка. Простий натюрморт на колірному тлі	14
8	Аналогічна аудиторній постановка. Натюрморт з темних предметів на світлому колірному тлі	14
9	Аналогічна аудиторній постановка. Натюрморт зі світлих предметів на темному колірному тлі	15
	Разом	120

4.6. Методи навчання

Лекції, лабораторні заняття, самостійна робота.

Під час вивчення дисципліни «Живопис» передбачено комплексне використання різноманітних методів організації і здійснення навчально-пізнавальної діяльності студентів та методів стимулювання і мотивації їх навчання, що сприяє розвитку творчих засад особистості майбутнього фахівця, з урахуванням індивідуальних особливостей учасників освітнього процесу.

З метою формування професійних компетентностей широко впроваджуються інноваційні методи навчання. Це – комп'ютерна підтримка освітнього процесу, впровадження інтерактивних методів навчання (робота в малих групах, мозковий штурм, ситуативне моделювання, опрацювання дискусійних питань).

За джерелами знань на заняттях використовуються словесні (розповідь, бесіда, лекція) та практичні методи.

За рівнем самостійної розумової діяльності використовуються проблемно-інформаційний, дослідницький методи.

Із метою забезпечення максимального засвоєння студентами матеріалу курсу використовуються наступні методи навчання:

- 1) Методи організації та здійснення навчально-пізнавальної діяльності:
 - словесні (лекція-монолог, лекція-діалог, проблемна-лекція);
 - наочні (презентація, демонстрування);

– практичні методи (вправи; практичні завдання).

2) Методи стимулювання й мотивації навчально-пізнавальної діяльності:

– метод проблемного викладу матеріалу;

– метод опори на життєвий досвід;

– навчальної дискусії.

3) Методи контролю й самоконтролю за ефективністю навчально-пізнавальної діяльності:

– усного контролю;

– письмового контролю;

– самоконтролю та взаємоконтролю.

4.7. Засоби діагностики результатів навчання здобувачів освіти.

Порядок та критерії виставлення балів

Контрольні заходи здійснюються з дотриманням вимог об'єктивності, індивідуального підходу, системності, всебічності.

Засобами оцінювання та методами демонстрування результатів навчання є:

- екзамен;
- диференційований залік;
- кафедральний перегляд.

Використовуються такі методи контролю (усний, письмовий), які мають сприяти підвищенню мотивації студентів до навчально-пізнавальної діяльності.

Поточний контроль. Завданням поточного контролю є перевірка розуміння та засвоєння певної частини учбового матеріалу, рівня сформованості навичок, умінь самостійно опрацьовувати навчальний матеріал, здатності осмислити зміст теми.

Об'єктами поточного контролю знань студента є систематичність та активність роботи на заняттях; виконання завдань для самостійної роботи. Оцінюється рівень знань, продемонстрований у відповідях; активність при обговоренні питань лабораторного заняття; результати практичної діяльності тестування тощо.

У разі невиконання завдань поточного контролю студент має право скласти їх індивідуально до останнього практичного заняття за дозволом завідувача кафедри. Порядок такого контролю регламентований викладачем.

Підсумковий контроль. Завданням підсумкового контролю є перевірка розуміння студентом програмного матеріалу в цілому, логіки та взаємозв'язків між окремими розділами, здатності творчого використання накопичених знань, умінь сформулювати своє ставлення до певної проблеми навчальної дисципліни тощо.

4.9. Схема нарахування балів, які отримують студенти

1 семестр

Поточне тестування та самостійна робота					Екзамен			Сума
Розділ 6					Теор	Тв.з.	Пер	100
T1	T2	T3	T4	T5				
12	12	12	12	12	10	20	10	
60					40			

Максимальна оцінка 12 балів

11 - 12 балів: студент досконало володіє теоретичним матеріалом, самостійно поповнює свої знання,

розуміє та відповідно застосовує поняття й терміни,
дотримується методичної послідовності виконання зображення,
досконало розуміє та застосовує на практиці основні характеристики

кольорів (яскравість, насиченість, тон),

добре орієнтується в колірній палітрі

відповідно передає характер освітлення,

охайно та у відведений час виконує завдання

9 - 10 балів: студент добре володіє теоретичним матеріалом,

розуміє та відповідно застосовує поняття й терміни,

дотримується методичної послідовності виконання завдання,

добре розуміє та застосовує на практиці основні характеристики кольорів (яскравість, насиченість, тон),

добре орієнтується в колірній палітрі

добре передає характер освітлення,

охайно та у відведений час виконує завдання

7 - 8 балів: студент орієнтується в теоретичному матеріалі,

не завжди впевнено та відповідно застосовує поняття та терміни,

дотримується методичної послідовності виконання завдання під керівництвом викладача,

розуміє та застосовує на практиці основні характеристики кольорів

(яскравість, насиченість, тон),

добре орієнтується в колірній палітрі, допускаючи не значних помилок,

добре передає характер освітлення

охайно та у відведений час виконує завдання

5 - 6 балів: студент не завжди орієнтується в теоретичному матеріалі,

не завжди впевнено та відповідно застосовує поняття та терміни,

дотримується методичної послідовності виконання завдання під керівництвом викладача,

розуміє та застосовує на практиці основні характеристики кольорів

(яскравість, насиченість, тон), допускаючи не значні помилки,

слабко орієнтується в колірній палітрі

допускає погрішності у передачі характеру освітлення,

охайно та у відведений час виконує завдання

- 4 - 5 балів: слабо орієнтується в теоретичному матеріалі,
не впевнено та не завжди відповідно застосовує поняття та терміни,
дотримується методичної послідовності виконання завдання під керівництвом викладача,
не завжди вірно розуміє та застосовує на практиці основні характеристики кольорів (яскравість, насиченість, тон), допускаючи не значні помилки,
слабо орієнтується в колірній палітрі
допускається значних помилок у передачі характеру освітлення,
не охайно і не у відведений час виконує завдання
- 2 - 3 бала: студент не орієнтується в теоретичному матеріалі,
не впевнено та не завжди відповідно застосовує поняття та терміни,
не дотримується методичної послідовності виконання завдання,
не розуміє та не впевнено застосовує на практиці основні характеристики кольорів (яскравість, насиченість, тон), допускаючи значні помилки,
слабо орієнтується в колірній палітрі
не передає характер освітлення
не охайно, зі значним запізненням виконує завдання
- 0 – 1 бала: студент присутній на занятті

2 семестр

Поточне тестування та самостійна робота				Екзамен			Сума
Розділ 7	Розділ 8			Теор	Тв.з.	Пер	100
T1	T1	T2	T3	10	20	10	
15	15	15	15				
60				40			

15 балів:

студент досконало володіє теоретичним матеріалом, самостійно поповнює свої знання,

розуміє та відповідно застосовує поняття й терміни,
дотримується методичної послідовності виконання зображення,
досконало розуміє та застосовує на практиці основні характеристики кольорів (яскравість, насиченість, тон),
добре орієнтується в колірній палітрі
відповідно передає характер освітлення,
охайно та у відведений час виконує завдання

12 - 14 балів: студент добре володіє теоретичним матеріалом,
розуміє та відповідно застосовує поняття й терміни,
дотримується методичної послідовності виконання завдання,
добре розуміє та застосовує на практиці основні характеристики кольорів (яскравість, насиченість, тон),
добре орієнтується в колірній палітрі
добре передає характер освітлення,
охайно та у відведений час виконує завдання

9 - 11 балів: студент орієнтується в теоретичному матеріалі,
не завжди впевнено та відповідно застосовує поняття та терміни,

дотримується методичної послідовності виконання завдання під керівництвом викладача,
 розуміє та застосовує на практиці основні характеристики кольорів (яскравість, насиченість, тон),
 добре орієнтується в колірній палітрі, допускаючи не значних помилок,
 добре передає характер освітлення
 охайно та у відведений час виконує завдання
 6 - 8 балів: студент не завжди орієнтується в теоретичному матеріалі,
 не завжди впевнено та відповідно застосовує поняття та терміни,
 дотримується методичної послідовності виконання завдання під керівництвом викладача,
 розуміє та застосовує на практиці основні характеристики кольорів (яскравість, насиченість, тон), допускаючи не значні помилки,
 слабко орієнтується в колірній палітрі
 допускає погрішності у передачі характеру освітлення,
 охайно та у відведений час виконує завдання
 4 - 5 балів: слабко орієнтується в теоретичному матеріалі,
 не впевнено та не завжди відповідно застосовує поняття та терміни,
 дотримується методичної послідовності виконання завдання під керівництвом викладача,
 не завжди вірно розуміє та застосовує на практиці основні характеристики кольорів (яскравість, насиченість, тон), допускаючи не значні помилки,
 слабко орієнтується в колірній палітрі
 допускається значних помилок у передачі характеру освітлення,
 не охайно і не у відведений час виконує завдання
 2 - 3 бала: студент не орієнтується в теоретичному матеріалі,
 не впевнено та не завжди відповідно застосовує поняття та терміни,
 не дотримується методичної послідовності виконання завдання,
 не розуміє та не впевнено застосовує на практиці основні характеристики кольорів (яскравість, насиченість, тон), допускаючи значні помилки,
 слабко орієнтується в колірній палітрі
 не передає характер освітлення
 не охайно, зі значним запізненням виконує завдання
 0 – 1 бала: студент присутній на занятті

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка за національною шкалою	
	для екзамену, курсового проєкту (роботи), практики	для заліку
90-100	відмінно	зараховано
82-89	добре	
74-81		
64-73		
60-63	задовільно	
35-59	незадовільно	незараховано
1-34	незадовільно	незараховано

У разі, якщо здобувач подав декларацію про визнання результатів неформального та /або інформального навчання стосовно певного освітнього компонента ОП, оцінювання відбувається відповідно до Порядку визнання результатів навчання, здобутих шляхом неформальної та/або інформальної освіти, в Центральнотраїнському державному університеті імені Володимира Винниченка (затвердженого вченою радою університету, протокол № 9 від 26 грудня 2022 р.).

Результати навчання та компетентності, що можуть бути визнані в межах цього освітнього компонента, можна досягати та здобувати в системі неформальної освіти під час участі в тренінгах, майстер-класах, семінарах, вебінарах, дистанційних курсах, стажуваннях тощо, що підтверджено відповідним документом (дипломом, сертифікатом, свідоцтвом под.). – пункти 1.5, 1.6, 1.9, 1.10 названого Порядку.

5. НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

5.1. Рекомендована література

Основна

1. Альберс Й. Взаємодія кольору. Київ: ArtHuss. 2024. 208 с.
2. Вілсон М. Мистецтво без таємниць; 50 мистецьких творів. Київ: ArtHuss. 2024. 240 с.
3. Горбенко О.О. Акварельний живопис для архітекторів. – К. Будівельник. 1991. 72 с.
4. Зайцев О. Наука про колір і живопис, 1986.
5. Іттен Й. Мистецтво кольору. Суб'єктивний досвід і об'єктивне пізнання як шлях до мистецтва: навч. посібник. Київ 2022. 96 с.
6. Кіплік Д.І. Техніка живопису. Київ. 1998. 502 с.
7. Кірцер Ю.М. Рисунок и живопис: Практичний посібник, 1992. 270 с.
8. Пікард Ч., Кнопф Джо, Гувейз, Фоукс Н. Колір і світло. Київ: ArtHuss. 2024. 304 с.
9. Унковский О.О.. Живопис. Питання колориту, 1980.
10. Яшухін О.П. Живопис, 1989.

Допоміжна

1. Голубева О.Л. Основи композиції, 2004.
2. Костянтин Піскорський: Альбом/ Київ.:Родовід, 2006. 136 с.
3. Олена Кульчицька (1877 – 1967). Графіка, малярство, ужиткове мистецтво. Альбом-каталог. Львів – Київ: Априорі, Майстер книг. 2013. 364 с.
4. Сайдевей Я., Гер А., Хортон Дж., Монахин П., Уайзман О. Рисунок та живопис. Повний курс навчання, 2011. 352 с.
5. Школа образотворчого мистецтва, 1986.–Т. 1 – 10.
6. Шоріна А. Український геній Марчук: історії. Альбом. Київ. 2016.

5.2. Методичне забезпечення

- 1 Навчально-методичний комплекс з дисципліни «Живопис».
2. Методичні рекомендації до лабораторних та самостійних робіт.

6. ПОЛІТИКА ЩОДО АКАДЕМІЧНОЇ ДОБРОЧЕСНОСТІ

Політика щодо академічної доброчесності формується на основі дотримання принципів академічної доброчесності відповідно до Законів України «Про освіту», «Про вищу освіту», «Про наукову і науково-технічну діяльність», «Про авторське право і суміжні права», «Про видавничу справу», з урахуванням норм Положення «Про академічну свободу та академічну доброчесність в Центральнотрадянському державному педагогічному університеті імені Володимира Винниченка» (затверджене вченою радою, протокол №2 від 30.09.2019; №10 від 07.02.2022).